

Womhaj Bóh!

Číslo 26.
28. junija

Číslo 6.
1896.

Serbske nježelske lopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knižničkej w Budyschinje a so tam dostacj sa štwórtlětnu pichednlatu 40 wv.

4. nježela po šwjatej Trojizy.

Šwjedžen šwjateho Jana.

Jes. 40, 1—8.

Troschtujće, troschtujće mój lud!

To je něšto rjane, troschtowacj mój. M. psch. płakaze džěčatko, kotrej macj troschtuje, doniž džěčzo se bñlsami w woczomaj sašo so wuřmjeje — kajti to lubosny wobras! Bóh tón Anies praji juntrócj psches profetu: ja chzu waš troschtowacj kaž někoho macj troschtuje. A hdyž je wón naš troschtowal, potom naš epistola šwjedženja šwjateho Jana napomina šwojich šrudnych šobucjlowjekow troschtowacj. Troschtujće, troschtujće mój lud, praji naš Bóh. Woprawdže na šwěcže je telko hubjenstwa, so, šchož ma čucže w wutrobje, so hnuty šaczuma, šłódky škutk troschtowanja šobucjnicj. Ale so by šchěšćijan šamohł druhim troscht pschinješć, dyrbi wón najprjedy prawy troscht šam měj.

1. Mjy dyrbimy prawy troscht najprjedy šami měj. Šomysł šebi, so šo ščěhowaze štanje. Młody čłowjek je š lohka žiwj byl, šamo š pokladnicy šwojeho knjesa brak. Šso haniby a šhoštanja bojo chze šebi wón žiwjenje wšacj. Ščěžko šranjeneho jeho do šhorownje donješu. Šdy by ty nětko prošeny byl, so by temu mřejazemu bratrej troscht pschinješł, šcho by jemu prajił. — Na to praschenje njech drugi podawł še žiwjenja wotmolwjenje da. Duchowny še šwojeho dušchowpastyrštwu pomjeda: Ša dyrbjach jedyn

wjeczor š holzy, kotraž běšče na šmjercj šhora, pschińc, so bych ju woprawjal. Wona běšče bórny po šonfirmacyji šwojeho nanowy dom wopušćizila a na ške puče pschischla, wona běšče šo do njepóžćiwosće a njesprawnosće podala a běšče teho dla še šudnistwom čžinicj mēja. Šako běchu ju pokledni křócj š jastwa pušćizili, šebi wona wot ša-šlužennyh pjenješ něšto šhlěba a mjaša nakupi a do lěška psched měštom džěšče, so by šo tam, dokelž žaneho wučjeka wjazy njemějše, šmjercji šawutlenja pschewošajila. Na pok mornu psches šłód, a šamu prostu, dokelž běšče šyma, ju bur w lěšu namaka a ju do šhěže donješe. Šam ja š nej pschińdžech. Ša šebi myšlach, so hubjene čłowške džěčzo namakam, kotremuž šu ščěhwki hrěšneho žiwjenja na woblicju widžecj a šo wšchón džiwach, jako měrne, lubošne woblicjo wohladach. Šo nēcžim šrošmich, šcho mi wona do wucha šchepšasche. Wona šo wušna, so je husto šhrěščila. Šube džěčzo, šo jeje woprašach, čžeho šo ty troschtujšć? Wona wotmolwi: „Ša šo troschtuju mojeho lubeho šbóžnika Jesom Šhryšta“. Šcho je Šhryštuš ša tebe čžinił, so šo jeho troschtujšć? Wón je ša mnje wumrjel a šwoju krej ša mnje pschelał. Mójšć mi někoho pomjenowacj, kotryž je hišćže w poklednej hodžiny hnadu namakał? Šaj, šchachař na šchizju. Wěršć ty, so mójšć tež ty po šwojim hrěcha-pólnym žiwjenju hišćže hnadu namakacj? Šaj, ja to wěrju. — Wona wjedžšče, so běšče jeiny wumožnik žiwj. Šhryštuš běšče jeiny troscht. Wona šmėrom wušny. Šcho nam tónle podawł šjewi? Šo je pschecjwo

bręchej a śmierczi troscht a so, Bohu budź dzał, ƚu hiŝcze tajz, kotŝiż tón troscht maju.

2. Dale pať je teź trjeba prawy troscht pŝichinjescź. Pŝichetoź na tym na ƚwęcze wobrachuje. Doŝcź je hubjenska, hđzeź ƚadny troscht njeje. Tyŝazn ƚo temu ludej runaja, kotryź by w puŝczynie pŝichi ƚamym ŝawutlił. Człowjekojo njeŝu jenoź hłódnj wo khlěbje, ale teź po luboŝczi, pŝcheczelnjwoŝczi a troschcze. Szłónzo ƚebi wŝihiroda ƚada, pruhi czopłeje ƚmilnoŝcze, wutrobneho dźelbracźa ƚebi wutroba ƚada. Njeŝtupiŝch-li wobczęženym ludym w luboŝczi napŝcheczjmo, bywaja czi jeni dwěloważn a bojaŝliwi, druŝy khorbli a huēmni pŝcheczjmo njeľubojczywym ludźom. Někotrzykuliź njeby na ŝte pucze wŝcheczoł, hdy by na puczu ƚwojeho ƚiwjenja wjażn pomozneje luboŝcze nadeŝchoł. Czeho dla ŝadwělujc ƚamomordar na Bohu? Dofelź bęŝche prjedy na człowjeczach ŝadwělował, dofelź ƚanych troschtarjom njebęŝche, kiź bychu ƚo na hubjenym ƚmilili. Do teho hubjenego ƚwěta dyrbi ƚo troscht njeŝcź a ŝcťoź ma prawy troscht, dyrbi jón pŝichinjescź. — ŝ njemu wŝchať wjażn ƚłušca, hacź ŝo ƚy taź Ğiobowi pŝcheczjmo, hubjeny troschtar. Woni ƚu tať mjenowani pŝcheczjmo, kotŝiź ƚarowazeho ŝ rěkom ƚłowow polinu, ale to njeje ƚadny troscht, ƚana wutroba njeje we wŝchittich ƚłowach. To je czucz, ŝo ƚu to próbdne rěcze. So by troschtowacz mohł, dyrbiŝch nęŝcťo wot ŝchryŝtufoweje ƚmilnoŝcze męcź, wo kotrejź rěka: jemu bęŝche ƚel teho luda. To njeŝmjescť tať ŝymny nimo kłodźicź, taź njeby teby ƚadny nicźo ŝtarał, ale prawa luboŝcź ŝ bliźŝchemu wotewri wócźko ŝa to, ŝcťoź druhemu pobrachuje, wotewri wucho, ŝo by ŝmęrom na ŝdychowanja poŝłuchał, wotewri rt, ŝo ƚo ŝa nuŝu bliźiŝcheho praŝcha. „ŝať ƚo wam wjedźe“ — tať ƚo wŝchať pŝichi kóźdnym ŝetkanju praŝcheja, ale kelko ƚo jich ŝ dźelbracźom praŝcha a bychu na teby poŝłuchali, hdy by jim ƚwoju nuŝu wuŝforźicź chyzł? ƚarowaznych rad do towarŝtwa nimaja a tola je człowjek, kotryź chze jenoź wjeŝelnych wofoło ƚebje męcź a ƚarowazym ŝ pucza dźe, człowjek bjeŝ czuczjweje wutroby. ŝ troschtowanju je ŝkóncźnje nuŝne, ŝo maŝch ƚo dale ŝ niŝkim, kotŝiź pod czeźkotu a prózami ƚiwjenja ŝtonaja. Ğdyź knjeźa je ƚwojimi poddanami hubjenje wobkłodźuja, hdyź my tym, kotŝiź ƚo ŝa naŝ prózujc, pŝcheczelnjweho ƚłowcźka njepraŝimny, potom dźiwa njeje, ŝo naŝ ŝkóncźnje lud wobdawa, kotryź nicźo wo luboŝczi njewę, dofelź luboŝcze ƚenje naŝonił njeje. — Troschtujcze, troschtujcze mój lud, praji naŝch Bóh. To ƚu ŝrudni ŝawoŝtajeni. Płakaj ŝ płakazym a troschtuj jich! To ƚu khorj a częrpjazy. Męcźcze ŝczępljwoŝcź ŝ nimi a rěcźcze pŝcheczelnje ŝ khorymj, wjeŝelujcze jich wutrobu ŝ wopokaŝmom dźelbracźa, a macze-li jich dowęrenje, pokaŝujcze jich na ŝchecźjjanow troscht. Dajcze pruham luboŝcze nuts ƚwęcźicź do częmnjeje komorki. To ƚu ŝabludźeni. Njepoŝbęhńcze ƚo hordźi wŝŝche nich, budźcze jim pomozni, ŝo bychu ŝaŝo na prawy pucź pŝchicłi. To ƚu kłodźi. Njetłóczcze jim jeno ŝymny pjenjeŝ do ruki, ale rěcźcze pŝcheczelnje ŝ nimi ŝ wopokaŝmu, ŝo macze teź hiŝcze ľęŝcheho troschta hacź pjenjeŝ. To ƚu ŝadwělowazę duŝche, czjncze taź dźęczo, kotreź nęhdy tajkemu ŝadwělowazęmu ƚiwjenje ŝdęerźa. Na wulkim moŝcze w Londonje ŝtejeŝche muž czornje hładajo. Wón chyzŝche ƚebi ƚiwjenje wŝacz. Mała holecźka, kotraź je ƚwojim nanom daloko njeŝtejeŝche, bęŝche ƚo na njeho dohladała. Na dobo dźęczo nanowu ruku puŝczi a pŝched teho ŝadwělowazeho ŝtupi,

na njeho ŝ wulkimaj woczomaj hładaŝche a ŝ męrom praji: „Czego dla ŝcze wy tajŝi ŝrudny?“ Tole jednore praŝchenje mužej ƚiwjenje wuŝhowa. Łód jeha wutroby ƚo roŝłama a wón ŝaŝo do towarŝtwa luboŝczi ŝtupi. Wŝchelaki łód hiŝcze je, kotryź dyrbi roŝtacź — a kotryź taťe pŝchę mój troschtowazęje luboŝcze. Troschtujcze, troschtujcze mój lud, praji waŝch Bóh!

Hamjeń.

Woczęhnjenje naŝchich mlodnych ŝ ŝchecźjjanŝkej ƚwobodnoŝczi.

(Bo ƚ.)

IV. W czim lezi potajniŝtwo tajŝeho woczęhnjenja?

(Wofracźowanje.)

To potajniŝtwo lezi w tym, kiź ma někoho woczęhnycź. Senoź tón, kotryź ƚam prawe ŝmyŝljenje, mőze druhich ŝ tajkemu ŝmyŝljenju woczęhnycź. Wot teho wŝchitko wotwiŝuje, hacź ƚmy ƚo my ŝ ƚwobodnoŝczi dźęczi Bóŝich pŝcheczjŝchęczi. Njeŝmj-li to, potom wŝchať je njemőzna węz, druhich ŝ tajkemu ŝmyŝljenju dowjeŝcź. Wŝchitzy, kotŝiź maja druhich woczęhnycź — ŝtarŝchi ƚwojich dźęczi, wuczeŝ ŝchulerjom, wŝŝchzy wojakow, miŝchtr ƚwojich wuczomzow, — dyrbja pŝchidacz, ŝo my najwjażn pŝchę to wuŝkutujemy, ŝcťoź ƚmy ƚami — po tajkim niź pŝchę to, ŝcťoź my praŝimny, pŝchicajamy, ŝakajamy, ƚlubimi. Wŝchitke ƚłowa ƚu jenoź runje telko winojte, taź ta woŝoba, kotraź je wuręczi. Tať ƚym ja hłuchonęmu jeŝuał, kotraź pŝichi ƚwojim czeŝpjenju na druhich ŝkutkowazęche a to w wulkej męreje. So na druhim boku kraŝne rěcze tajŝich woczęhnjerjom, kotŝiź ƚami woczęhnjeni njeŝu, mało pomhaja — nicťo přęcź njemőze.

Bo tajkim: czichj ŝaczjŝchęcź, kotryź człowjek na druhého czini a kotryź dale ŝkutkuje, je najmőznjŝchi. To dyrbi ƚo w naŝchim czaŝu, hđzeź ƚo tať wjele rěczi a piŝche, ŝ woŝebitym wurasom wuprajicź.

ŝa derje węm, ŝo je to węrnocź, kotraź ƚo nam njeŝpodoba, węrnocź, kotraź nam kolena ŝhibuje; ale ja ju ŝpuŝczeŝicź njemőžu. Wot druhého w ƚiwjenju wuŝkucź, je a woŝtanje to najľęŝche. ŝ — to mőzecze mi węricź abo njewęricź, na to mőzecze ƚebi myŝlicź abo njemyŝlicź — tale wucźba ƚo woprawdźe tať ŝaŝe ŝapocźnje, taź maja dźęczi woczi, ŝo bychu widźale duchowny powętr, kotryź je wobdawa, hiźo mőznje na nje ŝkutkuje, prjedy hacź woni to ƚami ŝaczuja.

Wjele prjedy, hacź bęch wo kłodźenju ŝ Bohom powjedacz ƚłyŝchal. — wjele, wjele prjedy hacź mőzach pőŝnacź, ŝcťo je wujednane dźęczo Bóŝe, — bęch to na mojej maczeri, ŝ kotrejź bęch pŝchęzo hromadźe, widźał, tať widźał, ŝo bęŝche moja wutroba ŝa to dobyta. ŝa widźach, tať ŝwoźowny, tať ƚwobodny, tať luboŝcźjwy człowjek je, kotryź je woprawdźe pŝchęŝ Deŝom ŝchryŝta dźęczo Bóŝe. ŝ duź hiźo ŝaŝe we nim to ƚadanje wotuczi na tónle pucź pŝchicłcź.

Węjo bęŝche teź prózowanje mojeje maczerje, jejnych pjecź ƚynow ŝ temu dowjeŝcź, ŝo bychu Deŝuŝa pőŝnali a ƚebi myŝlo na to, ŝo je wón ŝtajnje pola nich, teź ƚwoje ƚiwjenje po tym napravili. Wona nam pokaŝa, tať mőzeŝch człowjekam pŝichi kóźdej ŝładnoŝczi ƚłuzicź, ale tať dyrbiŝch teź hotowy bycź po Bóŝej woli ƚytemu ƚwętej Bóŝemje prajicź. ŝako my jedny dźęń na to płakachmy, ŝo ƚo nam naŝchi ƚobuŝchulerjo teho dla ƚmęjachu, — naŝcha macź frute ƚłowa rěczeŝche: „ŝcťo? Wŝy chzeŝe mužoj bycź? Ğsu to mužoj, kotŝiź ƚo ŝa tym praŝcheja, ŝcťo hłupi hłózy bledźa?! Hładajcze na Boha! hładajcze na Boha ƚameho! Wŝy derje węŝcze, tať wón wo tym myŝli.“ — ŝ to bęŝche w tym ƚamym duchu, jať mje wona wubudźowazęche ŝ prawej ŝmuŝitoŝczi, jať ja přęni frócź w mojim narodnym męcze přędowach. To bęŝche mi ƚaloŝnje czeźko. Ğłuboko ja jať kandidata węrnocź teho ƚłowa ŝaczuch, ŝo ƚadny proŝeta lubowanj njeje w ƚwojim wótźnym kraju. Macź pať ƚyle ŝmęrom praji: „Dta, ty dyrbiŝch ƚebi myŝlicź, ŝo ƚu wŝchitzy ludźo, kotŝiź ŝpody kłętki ŝteja, „kałowe hłowny“ a ŝo je Bóh w njebjeŝach twój jenicźki poŝłuchať. Tónle rezept wupomha.

ŝa mőžu wuprajicź, ŝo mam ƚo ƚwojej maczeri dźakowacz, hdyź ƚo mi wot mlodoŝcze ƚem to ƚame ŝdaŝche, ŝchecźjjan bycź

Lilija.

Chěrclujch spěwanu na rjanym hwojedenju hwojateho Jana
džen 24. junija.

Dženša džen hwojatoh' Jana
W tym času najrjeńschim,
Nětk mnohe róže kězēja
S Boha nam k wjeř'lu wschěm;
Haj, jena jara rjana,
So cłowjet hwoj džiwo ma,
Tak njekežēja tu žana,
Kaž krasna lilija.

O! lilija hwo krasna
Wot wschitkich róžow tu,
Eso jenož tež tu časna
Kaž druge róže hwo:
Tu kězēja w Božim płónzu,
Eso wulzy roščěrja
A hwo psched cžemnej nozu
Tež sažo sańdzela.

W najrjeńschej barbje kězēja
Ta krasna lilija,
Eso drugim róžam hwoj
Kaž mloda holecžezja,
Tu i Boha wusdebjena
Kaž rjana njewješta,
Kíž k kwasu wupyschena
Steji po woltarja.

Lilija wschěm hwo lubi,
Kíž na uju hladaja,
Dokelž po Chrysta wuczbi
W hwojatoh' Lukascha
Stawje dwanatym steji,
Hdžež sjawnje cžitamy,
So Bóh kńjes ju tež strowi
A krasnje woblecže.

Lilija i polnym prawom
Eso hordži na jemi,
Haj, dokelž i jentym płowom
Wschě róže pschetrjechi.
Wona se hwojej pychu,
Kíž ju wot Boha ma,
Kaž „Salomo se židu“
Eso rjeńscha wobleka.

Ach! hdy by tola cłowjet
Tež wot tej' lilije
Esej do wutroby dowjedł
Tej' krasnej' pschynoče:
Nam Bože płowo sjewi,
So wona „njepšchedže“
A tola rjeńscha steji
Hacž cłowjet i dračženy.

O! cłowjecže wschaf pójnaj
Wot rjaney' lilije
A hwo tež hwoeru wusnaj,
So hubjeńscha tu je
Kíž jenož twoja drašta,
Ale tež wutroba.
Duž prošy hej psches Chrysta:
„O krasna lilija!“

Teutscher w Borschizach.

Wschelake i bliska a i daloka.

Wotrjeńny hwojast hwoobodnych wohnowych woborow mějesche
hwoju lětuschu shromadžisnu 20. a 21. teho měšaza w Kakezach.

Wustajeńza w Draždžanach běšche přenju njedželu wot
10000 ludži wopytana. Wošebje našch šerbski wotdžel wjele
pschipońnacža namaka. Duž njekomdž nihtó, komuž je nětak móžno,
tam dojěč.

Wuradženje bėrgarškeho šakonja w khezoristwowym šejnje
khetje potročuje a budže borsy druge cžitanje škóncžene. Dale
khwatanza móže cłowjeka štyšniweho cžinicž pschi tak wažnej wězy
a cžeho dla tež tajka khwatanza? Wschako ma šakon hagle 1900
do płacžiwosče šupicž.

Na horje Kyffhäuser je hwo w pschitownosčzi našcheho khezora
a wječhow našcheho wótzneho kraja pomnik khezora Wylema I.
pošwjecžil, kotryž hwo jemu wojeřske towarštwja postajile. Tam
steji nětko snamjo teho, šo je hwo šon w rjanych bašnicžkach nam
špěwanu dopjelnil, šo hwo hwo ludu našcheho wótzneho kraja pod
khezorom Wylemom šjednocžile k jenemu khezorstwu, šo je němške
khezorstwo k nowemu žiwjenju wotzucžilo. Na rjanym hwojedenju
hwo něhdže 18000 štarych wójakow wobdželi.

Šendželika kódz „Drummond Castle“ w bliskosčzi kupy Wolme
w nozy wot 16. do 17. teho měšaza na kóncž škaty šjedže a hwo
ša tji mjeńschiny podnuri. Wot 250 na kódz pschewywasnych
wošobow hwo, kaž je hacž dotal suate, jenož tji wukhowachu. To
nam sjewi, šo je pschi wschěm wuhotowanju a wudospólnjenju
kódzow štajnje wulki štrach na morju.

W Šapanškej je hwo wulke šemjerženje i powodženjom mělo a
hwo polnóžny džel kupy Šipon šapuščeny. Wjazy městow je
šahubjenych a 10000 ludži je morjenych.

W Egiptowskej bohuzel šažo cholera šakhadža. Bóh šwarnuj
našche kraje psched tutym šym hoščžom a cžemny hwo ponižowacž
w ponižnej modlitwje psched našchim Bohom, šo bychu tele cžorne
hwožaze mrocžalki nimo našcheho luda cžahnyle.

Šchpruch wysche kheznyh durjow.

Čžěpla Wallmann běšche twar hwojeho doma šbožownje do-
konjal, jenož jene hiščeže pobrachowasche: šchpruch wysche kheznyh
durjow. Šako jemu jedyn pschecžel šnapšhecžimi, šo to wjazy
waschnje njeje a šo trjeba njeje, hwoju pobožnosčž sjawnje po-
kasacž. Wallmann wotmolwi: Čžeho dla njedyrbi mój dom pschi-
powjedacž, tajka myšl dyrbi i Božej pomozu w nim kńježicž?
Šsnano móže tola ša teho abo drugeho žohnowanje byčž, hdyž
jeho wóčžko w džele a njeměrje teho dnja na jene Bože płowo
panje. Wi je hwo tež tak šesčlo. Šako hwo ja w zušbje jako mlody
cłowjet wo Boha a jeho płowo nještarach, wjele bóle bėch
lohšeje myšle žiwu, kaž tež moji towaršchojo, pschěndžech ras drohi
jeneho města, šo bych šebi wscho nadrobne wobhladał, dha wosta
moje wóčžko na malej khezžy stejo. Wysche jejnyh durjow stejese
płowo: „Wu tudy žane wobštajne město nimamy, ale to pschichodne
pytamy.“ Pschecželo, tuto płowo trjechi moju wutrobu a mi
hlubinu potajasche, psched kotrejž stejach. Šak bė mi tuto płowo
i Božej hnadu pschicžina, šo hwo drugi cłowjet ščžimich. Nětko
drje šrošymišch, šak wažne a hwojate je mi runje tuto štare
waschnje. — Šo někotrych dnjach běšche se šlotymi pišmikami
wysche durjow Wallmannoweje khezje napišane: „Šesuf Chryštuš
je wčžera a dženša a tón šamny, kíž wón je, budže tež do wěč-
nosče.“

Něšto k rospominaju.

Bohabojasnosčž njeje šama hwojedenšta drašta, ale drašta,
w kotrejž mašch wschědnje kłodžicž.

„Šombaj Bóh“ je wot nětki niz jenož polo
kńjesow duchownych, ale tež we wschěch psche-
dawańjach „Šerb. Nowin“ na wšach a
w Budyščinje dostacž. Na šchtwórcž lėta
płacži wón 40 np., jenotliwe cžičla hwo po
4 np. pschedawaju.